

Нівелювати ризики

Профілактика й правильне лікування післятотельних ендометритів запобігає згубним наслідкам хвороби

ТЕТЯНА ПАНАСОВА, доцент

Полтавський державний аграрний університет

Співавтор: Сергій Кулинич, професор

Післятотельні запалення матки (метрити) у корів — одна з поширених проблем молочного скотарства у більшості країн світу, зокрема і в Україні. Метрити можуть реєструватися у 30–35% корів у післяродовому періоді. Захворювання завдає значних економічних збитків унаслідок неплідності корів, а саме — недоотримання приплоду та молока, лікування хворих тварин і вибракування корів із тривалою неплідністю. Через передчасне вибракування високопродуктивних тварин не використовують до свого піку лактації (5–7) й замінюють на молодих із меншою продуктивністю.

До захворювань призводять неналежна профілактика й порушення в утриманні корів, а помилки в лікуванні тільки ускладнюють становище. Тому виявлення «слабких ланок» у роботі працівників ферми, підвищення їх кваліфікації та правильні рішення щодо лікування дозволять мінімізувати економічні наслідки хвороби для підприємства.

Поширені метрити

Найчастіше реєструють катарально-гнійне або гнійно-катаральне запалення слизової оболонки матки — ендометрити. Причинами розвитку патології є інфікування порожнини матки такими мікроорганізмами, як: *E. coli*, *Str. faecalis*, *Staph. saprophyticus*, *Proteus*

Через неефективне лікування метрити часто набувають підгострої та хронічної форми, що є причиною ранньої ембріональної смертності

vulgaris, *Staph. aureus*. Вони потрапляють у матку через відкриту шийку за мікро- і макротравм статевого апарату, які тварини отримують під час рододопомоги, ручного відокремлення посліду, вивороту матки, розкладання посліду за його затримання, внутрішньоутробної інфекції впродовж тільності. Патологія найчастіше розвивається у корів на фоні субінволюції матки.

Сприятливими чинниками розвитку ендометритів є неповноцінна годівля, порушенні умов утримання (антисанітарні, гіподинамія корів) гормональні та метаболічні порушення в організмі в разі стресів.

У корів з ендометритами не продукується лютеолітичний фактор матки — простагландин F2α, а отже, жовте тіло й далі виробляє прогестерон, унаслідок чого затримується інволюція статевих систем. Пізніше настає стадія збудження статевого циклу, навіть до відсутності статевої циклічності — анафродізії, що ускладнює осіменіння корів, а отже, продовжується сервіс-пері-

од. І навіть за умови осіменіння тварин воно буде непродуктивним унаслідок загибелі спермій у несприятливому середовищі матки.

Крім того, через неефективне лікування метрити часто набувають підгострої та хронічної форми, які характеризуються деструктивними та склеротичними змінами ендометрію, що запобігає імплантації зародка та є причиною ранньої ембріональної смертності (приховані аборти).

Особливості лікування

Лікування корів з ендометритами має забезпечити нормалізацію трофіки тканин матки; відновлення функції м'язового тону мати та її скорочувальної функції. А отже, звільнення порож-

нини матки від ексудату; пригнічення мікрофлори; поновлення діяльності матки та підвищення загальної резистентності.

Відновлення скорочувальної функції матки проводять шляхом зняття так званого «прогестеронового блоку» міометрію. З цієї метою застосовують препарати простагландину F2α та його синтетичні аналоги: естрофан, ензопрост, дінапрост, броестрофан й інші.

Також для сенсibilізації м'язів матки до дії утеротоніків за 8–10 год до їх введення застосовується сінестрол (за метри-ту м'язи матки не чутливі або слабо чутливі до дії утеротоніків). Після цього підшкірно, внутрішньом'язово вводять окситоцин, пітутрин, карбохолін, прозерин.

Тривале відновлення тону матки, покращення її трофіки забезпечує новокаїнотерапія: в/аортально 1% розчин новокаїну в дозі 0,25 мл/кг, в/черевно — 10% розчин 10–15 мл, та у вигляді блокад: паранефральної за І. Г. Морозом, внутрітазово за Г. С. Фатєєвим, надплевральна за В. В. Мосінім.

До комплексу патогенетичної терапії в паравагінальну клітковину вводять іхглоковіт. Видалення ексудату з матки та відновлення її тонусу також забезпечує щоденний (5–7 днів) ректальний масаж матки 3–5 хв.

Поради ветлікаря

Антибактеріальні препарати, що застосовують для лікування корів, бажано вводити внутрішньоматково, попередньо визначивши чутливість до них мікрофлори. Ці препарати повинні бути широкого спектра антибактеріальної дії, не подразнювати слизову оболонку матки й забезпечувати дотик до всієї площі слизової оболонки.

Так, *E.coli* чутлива до офлоксацину, амікацину, цефотаксиму, цефтазидиму, гентаміцину, канаміцину та тетрацикліну; *Staph. aureus* чутливий до гентаміцину, доксицикліну, рифампіцину й окситетрацикліну (найбільша чутливість); *Staph. saprophyticus* — нечутливий до більшості антибіотиків, умовно-чутливий до амоксициліну та клоксациліну

й чутливий до окситетрацикліну. Як препарати антибактеріальної терапії застосовують маткові палички Гінобіотик, Гістеродев, Екзутер, фуразолідонів тощо; препарати йоду Йодофоам, Йодинол, Йодопен, Йодоутер, Йодофорт у вигляді аерозолей або паличок. Перевагою останніх є широкий спектр антибактеріальної дії (відсутня резистентність мікроорганізмів до йоду) та максимальний дотик діючої речовини до ендометрію.

Для підвищення загальної резистентності застосовують полівітамінні препарати, такі як тетравіт, тривіт, Е-селен, Девівіт Селен й інші. Після клінічного одужання корів для стимуляції їх статеві функції бажано вводити тканинні препарати Селегумат, Біостимульгін, завись печінки великої рогатої худоби тощо.

Профілактика захворювань

Важливою складовою організації відтворення корів у стаді є профілактика патології. Вона полягає в дотриманні

ветеринарно-санітарних правил штучного осіменіння корів, диспансеризації сухостійних корів, зокрема дослідження їх крові на основні поживні речовини. Залежно від результатів дослідження потрібно своєчасно корегувати раціон або вводити ці речовини парентерально. За 30 і 15 днів до отелення, для профілактики затримання посліду, підшкірно вводити тканинні препарати.

Слід обов'язково проводити ветеринарний контроль за перебігом отелення, своєчасно і правильно надавати допомогу в разі патологічних отелень, зокрема, навчати цього чергових відділення отелень, збирати й випоювати коровам навколоплідні води.

Також слід забезпечити диспансеризацію новотільних корів на 2–4-й, 5–7-й та 10–12-й дні післяотельного періоду. В цех роздоювання та осіменіння корів варто переводити тільки після повного їх одужання.

larysa.stepanushko@agpmedia.com.ua

ПРОТИМАСТИТНА ПРОГРАМА

- активні компоненти посилюють дію один одного, за рахунок чого досягається високий рівень терапевтичної дії
- клінічно перевірене поєднання активних речовин, які діють проти збудників, що вражають молочну залозу
- після введення, активні речовини швидко транспортуються у паренхіму молочної залози

ГАМАРЕТ

ІНТРАМАР ЛЦ

Ексклюзивний представник Bioveta (Чехія)
03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 26а, а/с 131
тел./факс: (044) 246-20-05, 246-20-10
www.eurovet.com.ua